

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxe de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

JORNE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Ciobotariul lui Apelles.

Cui nu-i place să critice? Fieștecărui. Din timpuri străvechi numai o infimă parte a omenimei s'a ridicat prin muncă grea și prin studiu îndelungat la înălțimea modestiei și a cugetării corecte și sănatoase. Încolo, cei mai mulți oameni s'au ținut cu mult mai cuminiți decât au fost de fapt și au criticat fără milă și fără judecată în dreapta și în stânga. E un fapt psihologic binecunoscut că din ce dispune cineva de mai puțină cultură intelectuală și morală din alăta e mai înverșunat contra semenilor săi, cari ori în privința intelectului ori a moralității sunt înzestrați cu deosebite însușiri. Omul inferior în loc să iee pildă de muncă și purtare dela omul superior, din contră îl ține de dușmanul său natural.

Pânza lui Apelles va fi însușlețit pe mulți privitori. Mulți trecători vor fi simțit deosebite plăceri sufletești privind creațiunea măestrului. Ah și iată la urmă și un biet ciobotar. Cine e mai supus capriciilor clienților decât ciobotarul. Câte critice aspre și chiar pipăibile va fi simțit bietul ciobotar ca ucenic, ca calfă și ca măestu. Ori și care dintre noi dacă nu pe altul, pe ciobotarul său îl poate supăra groaznic cu o critică aspră asupra călțunilor plățiți. Oh, se va fi gândit ciobotarul în credința că nu e nimenea ascuns după pânza expusă, mult am suferit eu din partea clienților mei capricioși ia să-i dau una la maestrul acesta cu icoana. Dar când tuna și fulgera săracul mai tare asupra picturei, iată că deodată se ivește din dosul icoanei capul măestrului mănios strigând: »Ciobotare rămâi la capta ta«. Cuvintele acestea au fost foc și pară asupra ciobotarului care într'un moment și-a adus aminte de toate mizeriile legate de capta. S'a astâmpărat omul nostru și cărându-se mai departe a rămas prototipul tuturor criticilor nechemăți cari nu din știință, ci din amărăciune și ură critică.

Ciobotarul lui Apelles, lovit bine îndărăpt, se odihnește de mult în pământ, dară duhul lui, spre nefericirea posterității, trăește și astăzi.

Pentru cultură și prin cultură pentru viito-

rul unui neam însă nu e inofensiv duhul acesta. Normele de cugetare, de simțire și de luptă, atât economice cât și spirituale ale unui neam au să le croiască cei mai distinși cei mai culti și mai activi fii ai lui. Numai cine a studiat și a muncit o viață întreagă pe un teren sau altul are singur dreptul să critice și să deie îndrumări. Dar vai și amar va fi atunci când nechemății, strănepoții ciobotarului amărît și înverșunat își vor impune de normă gustul lor ordinar și mentalitatea lor josnică.

Cine voește bunăoară să lucre pentru biserică sa, trebuie să cunoască perfect de bine istoria bisericească universală și națională, organizațiunea, dogmele și morala ei. Numai cunoștința temeinică a acestor disciplini îl va face capabil să aducă vre-un bine bisericeii strămoșești. Fără cunoștințe și fără experiențe corăspunzătoare nu poți să ajuți, ci numai să strici vre-unei instituțiuni. În privința aceasta opiniunea publică a unui neam trebuie să facă pe straja nemiloasă. Să nu sufere ca să o tiranizeze ciobotarii.

Adeseori ni s'a dat să auzim cele mai păcătoase păreri asupra bisericeii, religiunii și preoțimii. Oameni cari în viața lor nu au cugetat serios, nu au cetit nu au studiat nimic temeinic își permit enunțațiuni pe cât de inexacte pe atât de periculoase. Și dacă nu se află nimenea care să le deie răspunsul cuvenit la vreme, părerile acestea stricăcioase se generalizează și încetul cu încetul ajung să stăpânească masse întregi. Ciobotarii incultii cari le-au făurit ajung stăpânii opiniunii publice. E un semn de incultură și de slăbiciune sufletească să aderezi, când e vorba de biserică, de religiune și de preoțime, la niște păreri pe cari te-ai controlat în modul cel mai riguros. Nu fie lene și cetește ce zic cele mai ilustre spirite ale omenimei despre rolul bisericeii, religiunii și preoțimii în cultură. Fi mai sever în vorbe și în cugetare și nu crede în vorbele ciobotarilor ordinari.

E un fapt nespus de dureros să auzi din gura inteligenții noastre, chiar adeseori, vorbe cari de loc nu pot să sguđuie biserică, ci numai le blamează cultura lor. Autorul acestor șire a avut nefericirea să audă în o societate de a noastră cultă cum se rostesc cele mai urâte

cuvinte asupra bisericii și preoției noastre. Nici o pricepere nici o compătimitate cu nevoile și năcazurile bisericii și ale preoției ci numai critică urâtă și nedreaptă. Sigur vor mai fi și alții cari au auzit tot așa și omului îi stă min-tea în loc cum poate un om inteligent și cu dragoste adevărată pentru neamul său să-și bat-jocorească biserica proprie.

Istoriografiile noastre au cele mai calde cuvinte la adresa bisericii și preoției noastre, dar ce folos căci ei cu părerile lor stau izolați pe când ciobotarii cu părerile lor necoapte stăpânesc pu-blicul. Prea puțin ne-am îngrijit ca despre bise-rică și alte instituțiuni de cultură să circule în public nu ideile scrințite ale ciobotarilor ci cu-getările competențe ale oamenilor noștri distinși.

Deviza noastră să fie deci de acum încolo: Oamenii de adevărată cultură în frunte, iară ciobotarii intelectuali și morali la captă!

Zero.

Ce să facem cu banii?

(Predică ocazională.)

Iubiții mei credincioși!

Vremurile grele de astăzi în cari trăim noi, pe lângă multe și mari dureri, ne-au adus și parale multe. În căsuța cea mai săracă, punga care până acum era destul de seacă, acum e plină, așa că putem zice că cu suferința amară a venit deodată, ca o mângâiere, în casele noastre și belșugul. Banul însă iubiții mei credincioși cum v'am spus de atâtea ori, aici în sfânta biserică, poate să producă fericire ori nefericire în casa omului, după cum îl întrebuițează. De aceea în îngrijorarea mea părintească pentru voi mă adresez și de astădată cu sfaturi folositoare și vă rog să nu vă cheltuiți banii câștigați pe ușor pe lucruri de nimic. Nu vi-i risipiți pe hainele, de cari nu aveți lipsă nu vii prădați pe mâncări și beuturi ci folosiți-i pentru lucruri folositoare.

Fiecare dintre voi va avea vre-un frate, vre-un neam de aproape sau chiar pe lăta dus pe câmpul de luptă ca să apere patria și cine știe în lupta cu dușmanii își va fi pierdut vre-un membru al corpului așa, că la întoarcere nu va mai putea să lucreze și să câștige așa ușor ca înainte de război și apoi cât de bine le va cădea, când întorși acasă vor avea bani albi strânși pentru zile negre. Se vor bucura nespuse de mult, când vor afla economizările voastre, pentru că vor vedea, că pe timpul cât ei s'au luptat pentru apărarea pământului strămoșesc nici voi nu ați fost în voie bună, nu v-ați petrecut, ci v-ați gândit la ei. Pe de altă parte cu capitalul economizat de voi în decursul războiului cei duși în război la reîntoarcere vor putea să reîn-ceapă viața nouă foarte ușor; Jertfele războiului se vor suplini ușor și viața va veni degrabă în ogașul cel vechiu.

Gândiți-vă apoi iubiții mei credincioși, că voi aveți multe datorințe de împlinit nu numai față de ai voștri, ci față de toți ostașii, cari luptă astăzi din greu la hotarele țării. Mulți vor muri moarte de eroi pe câmpul de luptă, lăsând în urma lor copii orfani și săraci!

Cine să se îngrijească de acești copii dacă nu noi toți cari am rămas acasă și am câștigat averi, pe când părinții lor și-au vărsat sângele pentru țară. Fieștecare din voi, ca să fie plăcut înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor, puneți o parte din bani în lături pentru orfanii războiului.

Faceți fieștecare dintre voi o părticică pentru susținerea acelor soldați cari apărând holdele și casele noastre și-au pierdut întregitatea corpului.

Aduceți-vă aminte de toți săracii și aduceți-vă aminte de Dumnezeu!

În multe comune de ale noastre biserica e ne-îngrijită atât pe dinafară cât și pe dinlăuntru, de aceea acum când vă dă mâna, faceți parte din venitele voastre mari sfintei biserici. Arătați prin jertfele voastre făcute pentru aducerea în stare bună a bisericii că sunteți vrednici de mila și ajutorul lui Dumnezeu. Peste mulți, foarte mulți dintre voi, chiar de aceea trimite Dumnezeu năcazuri și nefericiri pentru că în viața întreagă nu ați adus nici cel mai mic dar bisericii. Nu v'ați luat partea ce vi se cuvine din iubirea și grija care trebuie să o poarte bisericii credincioșii ei. Bunul Dumnezeu este sfânt, curat de toată pata și prihana, așa trebuie să fie și biserica, casa lui Dum-nezeu, curată, frumoasă, strălucitoare de podoabe! Și câte din bisericile noastre au o față tristă!

Adunați deci acum din prisosul vostru sfărîmi-turi pentru înfrumșetarea bisericii. Ce nu poate face un singur om pot face 1000 sau 2000 de oameni; din darurile mici se pot face sume mari pentru îm-brăcarea în haine de sărbătoare a bisericii. Dacă voi iubiți sfânta biserică și jertfiți cu drag pentru lipsurile ei, atunci și bunul Dumnezeu își va întoarce fața Sa înspre voi. Bucurie, sănătate, prosperare și fericire va trimite Dumnezeu în familiile voastre.

Cumpărați pe bani câștigați în război iubiții mei credincioși lumină pe seama sufletului vostru. Neamul nostru are lipsă de multă, foarte multă lumină.

Isvoarele luminii sunt cărțile și școala. Ajutați școala voastră și dați banii pe cărți folositoare și le cetiți. Noaptea când e lună plină și mii și mii de stele strălucesc pe cer, călătorul își vede drumul și călătorește ușor. De multeori viața e noapte întune-coasă, școala și cărțile sunt lumina cari luminează drumul nostru și dacă nu ne-am câștigat lumini, că-lătoria noastră este grea și neplăcută.

Mi-ar plăcea nespuse de mult dacă în primul rând v-ați cumpăra cărți de rugăciuni recomandate de Prea-sfântul nostru Episcop. Să nu fie casă, în care să nu se aște o cârtică de rugăciuni.

Fie o fântână cât de plină cu apa bună, dacă nu e vază nu poți bea apă din ea.

Fântâna bună este iubirea lui Dumnezeu față de oameni, dar dacă nu te ști ruga, nu ai vază, nu te poți împărtăși din ea.

Nu mai aceea casă se poate numi creștinească în care se aște cărți de rugăciuni din care se adapă toți membrii din familie.

„Toate câte veți cere prin rugăciune, crezând, veți primi” zice Domnul nostru Isus Christos, iată ce putere mare are rugăciunea, de aceea vă îndemn iu-biții mei să vă învățați a vă ruga lui Dumnezeu cu toată inima, dacă voiți să vă meargă bine... Ce e corabia pe apa mării aceeași e o carte de rugăciuni în o familie creștinească.

Pe banii superflui cumpărați-vă cărți folositoare din cari puteți învăța purtare bună și chibzuială în economia voastră. Cărțile bune sunt hrana sufletului

de aceea nu vă îndoiți să ză câștigați aceasta hrană binefăcătoare.

Iubiții mei, fiți stăpâni peste voi! fiindcă nu se cade ca atunci când frații și părinții noștri se luptă din greu pentru țară noi să fim slabi și negânditori. Căutați iubiții mei că prin purtarea voastră să vă faceți vrednici de frații și părinții voștri cari se jertfesc pentru voi.

Nu sume mari, dar nici un singur filer nu-l cheltuiți pe lucruri zădarnice ci păstrați-l și chivernisiți-l bine. Bani voștri îi cheltuiți numai pentru scopuri sfinte și pentru lumină. De trei ori zic cumpărați-vă pe bani lumină, fiindcă în lumină zace viitorul nostru amin.

Tit.

Clopotele din Dieci.*)

Se inserase de-a binele când ne sosise și nouă vestea, că mâine dimineață vin să recvireze și iubitele noastre clopote. Îndată am făcut dispoziție să se tragă clopotele în semn de adio, — glăsuind fiecare separat — și, în urmă toate împreună. Vestea recvirării a trecut ca fulgerul și, îndată s'au adunat mulțime de bărbați, femei și copii, — cari înțelegând toate, — s'au depărtat ostând. Măne-zi des de dimineață clopotul cheamă credincioșii pentru ultima oară să participe la sfânta liturgie. Cuvântarea de adio rostită de părintele nostru G. Lupșa a stors lacrimi din ochii prezentilor și, femeile au plâns în hohot. Clopotele noastre au fost așezate în staluri (jug) de fer sistem Hönig, Arad — și toate patru au fost în acord g. dur. Demontarea s'a terminat la 2 ore p. m. Clopotul rămas singur în turn glăsuște cu jale, — poporul își descopere capetele, — când din biserică preotul îmbrăcat în ornale și încunjurat de dieci se apropie de masa așezată înaintea clopotelor. La privescerea aceasta nimenea nu și-a putut stăpâni plânsul. În jurul mesei erau postați membrii corului societății noastre „Școala Tinerimei“ în frunte cu subscrisul și publicul asistent. Urmează ecletonia pentru împăratul și regele nostru, pentru arhiepiscopul nostru Ioan, pentru ctitorii și aducătorii de daruri... și, rugăciunea pentru M. Sa regele. Sub decursul stropirei sf. clopote cu aghiasmă, corul întonează: Mântuiește Doamne poporul tău..., pe urmă s'a cântat: Hora clopotelor.

Clopotul glăsuște din nou, — convoiul pleacă, — înainte un banderiu de călăreți, apoi trăsurile cu clopotele, — pe cari vre o câteva fete bune le încunună cu verdeața, — apoi noi și publicul prezent; cari petrec clopotele până în marginea comunei; — iar călăreții până în hotarul comunei vecine.

Am făcut raportul acesta iubiților cetitori nu spre lauda noastră ci, pentrăca să se știe cu ce sfințenie și dragoste e poporul nostru credincios către sf. clopote; — pe cari cu toată dragostea le jertfeste pe altarul iubitei noastre patrii, ca ele să fie spre mărirea și gloria ei.

Hora clopotelor.**)

Aseară eră 'noptat
Când veste am căpătat,

*) Mai dăm și aceasta corespondență dintre multele trimise despre recvirarea clopotelor, ca semne caracteristice despre alipirea poporului de clopote. Dăm chiar „Hora clopotelor“ ca o caracteristică a modului de gândire despre clopote

***) Cântată pe melodia dela „Hora mortului“.

Faceți sfânta liturgie,
După clopote o să vie.
Așa cântau de frumos
Că și cel mai păcătos,
Auzindu-le pe ele
Plângea el cu dor și jale.
Cel mai mare să jelcuia
Cătră popor așa zicea:
Patru clopote eram,
Foarte bine ne aflam.
Când începeam a cânta
Tot poporul s'adună,
Lui Dumnezeu se ruga
Pentru toate-i mulțamea.
Dacă cineva muriă
Cine Doamne l glăsuia?
Cine le făcea de știre
C'a murit în bătălie:
Un tată îndepărtat
De pruncii lui neuitat;
Ori un frate mult dorit
Și cu jale despărțit?
În Dumineci și sărbători
Cine v'a fost chemători,
Biserica s'o cercetați
Și nici când să n'o lăsați?
Când erați voi osteniți
Și de lucru obosiți,
Cine vă făcea științare
Și trăgea de alinare?
Dacă'n sat foc se iscă
Cine pe voi vă sculă?
Focul mergeați și-l stingeați
Lui Dumnezeu mulțumeați.
Când nor greu se ridică
Și furtună se ivea,
Clopotele glăsuia
Și norul se nprăștiă.
Când noi toate glăsuim
Din zece sate ne-anziam,
Și eram noi laudate
De creștini din alte sate.
Mai cântați-ne odată
Toate patru laolaltă,
Că acuși ne despărțim
Și, nu vă mai auzim.

Dieci.

G. Precupaș, Invățător.

Nr. 2435/1917.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că petițiunile de primire în institutul nostru teologic din Arad pe anul școlar 1917/18 au să fie înaintate subscrisului Consistor cel mult până 2/15 August 1917, instruite cu:

- 1) Atestat de botez dela oficiul parohial, extradat în timpul cel mai recent.
- 2) Testimoniul școlar, prin care se dovedește, că are pregătirea recerută prin regulamentul institutului.
- 3) Atestat de moralitate dela oficiul parohial, la care aparține, vidimat și de protopresbiterul tractual.

4) Atestat medical despre starea sanitară și integritatea membrelor corporale.

5) Dacă petentul dela absolvirea școalelor medii s'ar fi dedicat altei carieri, ori a avut altă ocupațiune, atunci prin atestat dela oficiul parohial la care aparține, vidimat și de concernentul protopresbiter, are să dovedească ocupațiunea și timpul petrecut dela ultima frecvența școlară până la timpul de față.

6) Certificat dela Comisiunea de asentare, spre dovedirea, dacă cu ocaziunea asentării s'a aflat apt ori nu pentru serviciul militar. Dacă petentul e deja în serviciul militar, atunci această împrejurare este a se dovedi cu atestat dela oficiul parohial, unde locuște, subscris și de protopresbiterul tractual.

7) Petițiunile au să fie provăzute cu timbru de una coroață, ori atestat de paupertate.

8) Petenții sunt avizați a scria corect și legibil locul ubicațiunii și posta ultimă, apoi să alătore și mărci postale recerute pentru a li-se putea trimite rezoluția în scrisoare recomandată.

Arad, din șed. con. dela 15/28 Iunie 1917.

Consistorul gr.-or. român din Arad.

Nr. 197 T. 1916/17.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că la institutul pedagog. școl. gr. or. român din Arad se va începe anul școlar 1917/18 după următorul program:

1. In 21 August/3 Septemvrie lucrări scripturistice cu elevii privațiști din ambele despărțăminte.

2. In 22 August/4 Septemvrie examenele de corigență și private în ambele despărțăminte

3. In 23 August/5 Septemvrie înscrieri în ambele despărțăminte.

4. In 24 August/6 Septemvrie, chemarea Duhului sfânt și începerea prelegerilor.

Intru cât s'ar ivi obstacole neprevăzute în calea acestui program, even'ualele schimbări se vor aduce la cunoștința tinerimei în »Biserica și Școala«. Facem atenți elevii, să se prezinte punctual la ora 8 dimineața în zilele programului ce-i privește, căci în lipsă își vor pierde dreptul la anul școlar 1917/18.

Competenții la despărțământul teologic au să-și înainteze petițiile de primire — ajustate conform anunțului consistorial — direct la Ve-

nerabilul Consistor gr. or. român până la termenul fixat de acel Vener. Consistor.

Elevii ordinari din despărțământul pedagogic se înscrie direct la direcțiune, iar privațiști sunt îndatorați a cere dela Venerabilul Consistor permisiunea de înscriere ca privațiști și numai pe baza acestei concesiuni consistoriale pot fi primiți ca privațiști. Cererile pentru ajutoare încă au să și le înainteze Vener. Consistor.

Petitele de primire în institutul pedagogic se fie ajustate cu: 1. Estras de Botez cu clauzula oficiului parohial, că și de prezent aparține bisericii ortodoxe române. 2. Testimoniu depe clasa a IV-a gimnazială, reală ori civilă. 3. Atestat de cetățenie ungară (honnossági bizonyítvány) dela antistia comunala.

La înscriere fiecare elev din ambele despărțăminte are să se prezinte cu chitanță dela Librăria diecezană din Arad, despre procurarea cărților prescise pe anul școlar 1917/18. Mai departe să achite la direcțiune taxele de înscriere anume: 1. *La despărțământul teologic*, elevii ordinari depe teritorul diecezei aradane Cor. 71 fil 40 iar privațiștii Cor. 74, fil. 40; elevii ordinari veniți depe teritorul altor dieceze cu Cor. 20 mai mult, adevă Cor. 91, fil. 40. 2. *La despărțământul pedagogic*, elevii ordinari Cor. 36 fil. 40, iar privațiștii Cor. 46, fil. 40.

Privațiștii din despărțământul teologic au să se înscrie la termenul fixat aici pentru înscrierea elevilor ordinari.

*Direcțiunea insitutului
ped. teol. gr. or. rom.
din Arad.*

Nr. 99 F. G.

Dela fundațiunea Gozsdu.

Apel.

În temeiul concluzului Nr. 7. pct. 3. din ședința dela 17/30 Martie a. c. a reprezentanței fundațiunii Gozsdu, toți bursierii acestei fundațiuni aflători în serviciu militar, sunt recercați a notifica biroului fundațiunii meritele ce și le-au câștigat pe câmpul de luptă, — Intrucât acele au fost recunoscute prin distincții din partea Majestății Sale regelui nostru, respective din partea forurilor militare competente.

Intrucât vre-unul din bursieri a murit moarte vitejească pentru apărarea tronului și a patriei noastre, rudeniile sunt postite a încunostința despre aceasta cancelaria fundațională, înainteând aici și documente vrednice de credință despre trecerea lor glorioasă din această viață.

Părinții, respective aparținătorii stipendiștilor, cari intrând sub drapel și ajungând în prinsoare nu sunt în situația de a se putea justifica, sunt datorii a face cunoscut faptul acesta cancelariei fundamentale.

În genere, fiecare bursier aflător în serviciu militar e îndatorat a arăta, că din cauza intrării la armată nu poate continua studiile, ca astfel biroul fundațiunii să aibă deplină orientare asupra stării fiecărui bursier și să se poată lua măsurile necesare pentru acordarea bursei la anul de voluntar.

Întrelăsarea acestei îndatoriri se va considera ca neglijență din partea bursierilor, cari și de altcum sunt datorii să notifice la sfârșitul fiecărui an școlar în termen legal sporiul în studii, iar dacă din anumite cauze nu cercetează prelegerile, au datorința de a le arăta, căci neglijența poate avea ca urmare sistarea stipendiului.

Răspunsul la acest apel se așteaptă până la 5 August st. n. a. c.

Nagyvárad (Oradea-mare), în 1/14 Iunie 1917.

Biroul Fund. Gozsdu.

Nr. 100 F. G.

Concurs.

Pentru conferirea de burse din fundațiunea Gozsdu pe anul școlar 1917/18, la universități, facultăți, școli superioare, școli militare și școli medii, se publică următorul concurs:

1. Concurentul să documenteze cu documente originale sau autenticate de notarul public:

a) că este fiu de cetățean ungar și aparține bisericii ortodoxe române, spre care scop se recere extrasul din matricula botezaților, provăzută cu clauzula parohului concernent, că și de prezent aparține bisericii greco-orientale române:

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public de învățământ din patrie, spre care scop studenții dela școlile medii să prezinte atestatul școlar despre sporiul în studii în anul școlar 1916/17, iar cei dela facultăți și universități indicile despre toate semestrele ascultate până acum:

c) că averea proprie și a părinților nu e de ajuns să acopere toate cheltuielile împreună cu studiul, spre care scop să producă atestat dela direcția politică concernentă. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și să fie subscrise de protopresbiterul concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, — să producă atestat oficios despre ocupațiunea și despre purtarea sa morală în decursul intervalului de timp când n'a cercetat studiile.

3. Concurentul să arate în petițiune specialitatea la care, și locul unde voiește să continue studiile, precum și aceea, dacă folosește și altă bursă.

4. Doi frați nu pot beneficia în același timp de bursă și din motivul acesta nici un petent, care e frate cu vre-unul din bursierii actuali ai fundațiunii, nu va fi împărțit de stipendiu.

5. Bursele pentru străinătate se acordă numai pe lângă obținerea concesiunii ministeriale.

6. Petițiunile defectuos instruite sau sosite după termen, nu vor fi considerate.

7. Concurentul să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

8. Petițiunea instruită cu toate documentele sus-amintite este a se adresa către reprezentanța fundațiunii Gozsdu și a se trimite la cancelaria fundamentală, de prezent în Nagyvárad (Oradea-mare), Strada Beöthy Ödön Nr. 9. — până la 23 Iulie/5 August a. c.

9. Spre orientare se observează, că din fundațiunea Gozsdu numai tinerii pot beneficia de burse, deci petițiunile elevilor nu vor fi luate în considerare.

Toți bursierii actuali sunt poștiți ca până la 2/15 Iulie a. c. să arate rezultatul studiilor din anul școlar 1916/1917, căci altcum li se va sistă bursa, respective ajutorul de care au beneficiat până acum.

În adresa de justificare să se arate numărul rezoluțiunii prin cari li s'a votat bursa pe anul școlar trecut

Bursierii aflători în serviciu militar sunt recercați a produce pe lângă indexul respective atestatul despre studiile făcute până acum, — și atestat de serviciu dela autoritatea militară concernentă din care să se facă evident timpul petrecut la armată, deci nu e destul dacă se constată, că de prezent sunt în serviciu militar, ci e necesar să se indice, de când au intrat sub drapel.

Nagyvárad (Oradea-mare), 1/14 Iunie 1917.

Vasilie Mangra,
arhiepiscop și mitropolit

Dr. Gheorghe Comșa
secretar.

Nr. 1931/1917.

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs pentru deplinirea catedrei vacante de limba și literatura română și de limba și literatura germană dela institutul pedagogic ort. român din Arad.

Beneficiul împreună cu aceasta catedră este următorul:

1. Salar fundamental de 2600 cor. în caz de aplicare provizoră numai 2200 cor.

2. Cvinvenalele (6) de câte 200 cor.

3. Bani de cortel 800 cor. respective pe timpul aplicării provizore numai 600 cor.

4. Participarea, ce va avea să i-o recunoască guvernul țării, la fondul de penziune în sarcina statului.

Dela recurenți se cere să aică o calificare pentru profesura de preparandie de stat, precum și calificarea conform §-lui 122, punct 10 din Statutul organic.

Recursele sunt a se adresa Consistorului ortodox român din Arad, în 30 zile dela prima publicare a acestui concurs.

Recursele sunt a se ajusta cu următoarele documente și informațiuni:

- a) Autobiografia pe scurt a recurentului.
- b) Atestat de botez din matricula bisericească, din care să se vadă, că respectivul e român de religunea gr.-or.
- c) Atestat despre cvalificația recurentului.
- d) Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară, pentru cazul, că recurentul ar fi funcțional deja și până aci ca profesor la vre-un institut de învățământ.
- e) Eventualele dovezi despre activitatea literară a recurentului.

Arad, din ședința consistorială dela 18/31 Maiu v. 1917.

Consistorul ort.-român din Arad.

2—3

Nr. 2063/1917.

Exarendare de pământ.

Consistorul gr. or. român din Arad aduce la cunoștință publică și prin aceasta poștește pe toți aceia, cari doresc a lua în arendă pământul diecezan din hotarul Cermeiului cuprins în cartea funduară din Cermeiu Nr. 384 sub A) I. 2—4 constatător din 833¹⁰⁰²/₁₁₀₉ jugăre mici, pe care sunt și edificii economice, să înainteze până la 1 August 1917 st. n. la acest Consistor oferte în scris. Oferenții au să indice cu numeri și cu litere câtă arendă anuală ofer, — să declare, că cunosc condițiunile speciale de esarendare și le primesc în întreg conținutul lor și cu provocare la datul și numărul cvitei să arate, că au depus la cassa consistorială în bani gata vadiul de 1700 cor.

Esarendarea se face cu incepere dela 1-ma Octombrie 1917 pe period de un an, ori de mai mulți ani, precum se va face înțelegere cu arendașul viitor.

Condițiunile speciale de esarendare se pot vedea în cancelaria Consistorului gr. or. român din Arad.

Arad, la 12/25 Iunie 1917.

*Consistorul gr. or. român
din Arad.*

1—2

Concurse.

În conformitate cu decisul senatului fundațiunei Nicolae Zsiga, din Oradea-mare, se publică concurs pentru ocuparea a 4 (patru) locuri gratuite vacante în internatul fundațiunei.

La acest beneficiu pot reflecta studenți români gr. or., cari la 1 Sept. n. a. c. vor fi înscriși și vor urma ca elevi ordinari, la vre-o școală publică din loc, spre care scop rugările — ajustate cu: 1. Extras de botez (matricula bis.), provăzut cu clauzula de acum a parohului local; 2. Testimoniu școlar de pe anul 1916/17; 3. Atestat de revaccinare; 4. Atestat de paupertate vidimat și de parohul local — au a

se înainta până la 1/14 August, a. c. incluzive, la scrisul președinte — protopop tractual — în Oradea-mare.

Tot până la acest termin au a se înainta președintelui senatului, rugările — cu atestat ultim școlar — acelor școlari români gr. or. cari pentru anul viitor școlar ar dori să fie primiți în internatul Zsiga cu taxă de întreținere anuală (anul școlar) de 800 cor. Această taxă cu consenzul președintelui, se poate solvi și în rate, are însă a se solvi suma întreagă în anul școlar, fără privire la timpul petrecut în internat. Elevii interniști au a se supune disciplinei internatului, și primesc pe lângă îngrijire bună, vipt, cvartir, luminat, încălzit, scaldă și spălat.

Afară de taxa de sus, fiecare elev are a solvi suma de cor. 10 ca taxă medicală pe an. Elevii au a-și aduce haine de pat, purtat și albituri în numărul recerut.

Oradea-mare, din ședința senatului fundațional, ținută la 15/28 Iunie, 1917.

Andrei Horvath, m. p.
ppop, președ. senatului.

Georgiu Papp, m. p.
asesor, notar.

--□--

1—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh din parohia de cl III Burzuc (Borszeg), se publică concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan, pe lângă următorul beneficiu:

1. Casă parohială cu supraedificatele.
2. Pământ intravilan și extravilan 8 jugh. 1541□ st.
3. Bir parohial câte o vică (30 litre) cucuruz sfărmat dela fiecare număr de casă ori prețul curent, apoi câte 1/2 zi de lucru cu plugul sau cu mânil care se poate rescumpăra cu 2 coroane respective cu 1 coroană.
4. Pășune pentru vite.
5. Din pădurea urbarială anual — pânăcând ține pădurea — 8 metri de lemne, care după tăierea pădurei se despăgubește anual cu 32 cor.
6. Stolele îndatinate și
7. Intregirea dela stat.

Darea după pământ și beneficii o solvește alesul, carele va avea datorința a catehiză la orice școală din parohie, a instrua elevii în cântările bisericești, etc. fără să pretindă pentru aceasta ceva dela biserică.

Reflectanții sunt poștiți, ca recursele ajustate cu documentele originale, adresate comitetului par. să le înainteze la P. On. of. protopopesc din Oradea-mare, având cu stricta observare a preșcriselor Regulam. în vigoare — a se prezentă în careva Duminică ori sârbătoare, în sf. biserică din Burzuc, pentru a se arăta poporului, dovedindu-și capabilitatea în tipic, serviciu și oratorie.

Comitetul parohial.

În c nțelegere cu: *Andrei Horvath m. p.* protopopul Orăzii-mari.

--□--

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III. din Iarcoș se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele:

1. Sesia parohială din 16 jugăre catastrale, după care contribuția o va plăti preotul.
2. Bir preoțesc dela fiecare număr de casă 30 litri cucuruz.

3. Drept de pășunat pentru câte vite va avea preotul.

4. Stolele legale.

5. Eventuala întregire de dotație dela stat.

6. De locuință va servi casa edificată de comuna urbarială (2 odăi, cuină și supraedificate, grădină) care se dă preotului spre folosință în mod gratuit, dar eventualele reparări la casă le va face preotul pe speșele sale.

Alesul are să catehizeze fără altă remunerație.

Reflectanții pe lângă observarea §-ului 33 din Reg. pentru parohii, sunt invitați a se prezenta în sf. biserică din Iarcoș, pentru a-și arăta desteritatea în oratorie și cele rituale, iar rugările adresate către com. par. din Iarcoș, sunt a se înainta oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din Buteni.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Florian Roxin* pprez.

—□—

1—3

În urma decisului adus de comitetul parohial gr. or. rom. din comuna bis. **S. Petreasă**, — pbbiteratul Beiuș, comitatul Bihor, — în ședința sa ținută la 11/24 Iunie a. c. prin această escrie concurs, pentru postul învățătoresc vacant de aici, pe lângă următorul salariu:

1. Bani gata 600 cor. dela credincioși, repartizați conform stării materiale.

2. Întregire corespunzătoare dela stat.

3. Conferințe anuale și scripturistică 30 cor.

4. Pentru împlinirea agendelor cantonale obligatoare împreună cu acest post, stolele usuale.

5. Locuința și supra-edificate corespunzătoare, grădină și intravilan.

Pentru încălzit și curățitul salei de învățământ se va îngriji parohia.

Doritorii de a ocupa acest post învățătoresc, sunt poștiți a-se prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare în sf. biserică de aici, spre a-și dovedi desteritatea în cântare și tipic, și a-se pune în conțelegere cu acest comitet. Având recursele a le trimite oficiului protopesc în Beiuș.

S. Petreasă, la 11/24 Iunie 1917.

Ioan Botiș
preș. com. par.

Micula Popovici
notar.

În conțelegere cu *Moise Popoviciu*, adm. ppsc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala ort. română din **Rontău** (Rontó), devenit vacant prin moartea de erou a fostului acolo Inv. Flor. Pop-tămaș, se escrie concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Beneficiul este:

1. Locuință în natură, cu supraedificate și grădină de legume.

2. Salariu în bani dela credincioși 320 cor.

3. Pământ arător și fânaș 5 jug. și 28□ st.

4. Dela fiecare număr de casă câte o vică (50 litre) parte grâu, parte cucuruz sfârmat ori prețul curent.

5. Stolele îndatinate.

Întregirea dela stat.

7. Pentru conferințe și scripturistică sumele staverite de superioritate.

De încălzitul și curățitul salei se va îngriji parohia.

Alesul va avea să provadă cantoralul în și afară de biserică, să instrueze adulții, pentru ce va avea onorar, apoi să instrueze elevii în cântările bisericesti, să-i conducă regulat la sf. biserică și să-i supravegheze.

Reflectanții au a-și înainta petițiile ajustate cu documentele de lipsă, adresate comitetului par., la P. On. of. protopesc din Oradea-mare, având totodată a se prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare în sf. biserică din Rontău, a-și arăta dibăcia în tipic și cântare.

Cei cari sunt de mai mulți ani în slujbă, au să producă atestat de conduită și de serviciu dela protopopul respectiv.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath* m. p. protopopul Orăzii-mari, inspector de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor dela școala ort. română din comuna **Topa-de-sus** (protopresbiteratul de Beiuș) cu termen de alegere 23 Iulie (5 August) a. c.

V E N I T E L E :

1. Locuința una chilie în localitatea școalei și intravilanul 1000□ stângini, — pentru conferința și scripsale 30 cor.

2. Din repartiție pe parochiani 600 cor., — întregirea dela stat nesigură.

3. 8 stângeni de lemne din cari și sala de învățământ se va încălzi.

4. Stolele cantonale dela mort mic 2, dela mare 4 coroane.

Cari doresc a ocupa acest post înainte de alegere să se prezinte la sfta biserică din aceasta parohie, iar cererile de concurs să le înainteze oficiului protopresbiteral în Beiuș.

Comitetul par. din **Topa-de-sus** la 11/24 Iunie 1917.

Vasilie Papp
preș. com. par.

George Botiș
notar ad-hoc.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. ppsc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala confesională gr.-ort. rom. din **Răbăgani** prot. Beiuș, se escrie concurs cu termen de alegere 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Dela comuna bisericască 600 cor. solviți în trei rate lunare.

2. Venitul cantoral 40 cor.

3. Întregirea dela stat conform serviciului prestat.

4. Locuință corespunzătoare și grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită cererile de concurs, adresate comitetului parohial din Răbăgani, preonoratului oficiu ppsc Beiuș.

Având în vre-o Duminică ori sărbătoare a se prezenta în sfta biserică din Răbăgani pentru a se face cunoscut poporului prin cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial din Răbăgani la 11/24 Iunie 1917.

Augustin Moga
pres. com. par.

Iacob Popa
not. com. par.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. ppsc.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a vacantei parohii din O. Homorogh, ppresbiteratul Tinca, com. Bihor, cu termen de 30 zile dela prima publicare; pe lângă următoarea dotațiune:

1. Una sesiune parohială de pământ.
2. Una cânepiște.
3. Casa parohială cu apartamentele ei și grădină.
4. Bir preoțesc dela familiile cu pământ 30 litrii cucuruz, dela cele fără pământ 15 litrii anual.
5. Pământul ce revine după pământul parohial.
6. Stoalele îndatinate.
7. Eventuala întregire dela stat. Dările publ ce le va suportă preotul, care va și catechiza fără altă remunerațiune. Parohia este de *clasa primă*.

Reflecții recursele lor ajustate conform regulamentului adresate comitetului parohial le vor subșterne oficiului ppresbiteral gr.-or. rom în Mékkerék, și se vor prezenta în sfânta biserică din O. Homorogh în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre ași arată desteritatea în cele rituale.

Nicolae Roxin
ppresbiter.

—□—

2—3

Protocol luat în ședința com. parohial pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantoral devenit vacant prin moartea lui Paul Papp dela școala gr. or. rom. din Illye—Ciuneghiu com. Bihor, protopopiatul Tinca cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficială pe lângă următoarea notațiune:

1. Cvarțir liber și grădină de legume.
2. Bani gata 1200 cor. salar fundamental acoperit prin repartiție pe credincioși și solvit prin epitropia parohială pe 1 lună înainte, notificându-se, că comuna bisericăscă nu reflectează la ajutor de stat.
3. Stoalele îndatinate dela mort 2 cor., cununie și maslu 1—1 cor.
4. Pentru conferință 30 cor.
5. Pentru scripturistică 10 cor.

De cvarțir și încălzirea salei de învățământ se va îngrijii comuna bisericăscă.

Reflecții la acest post se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare pentru ași arată desteritatea în cele rituale, iar recursele lor ajustate conform regulamentului le vor adresa comitetului parohial și înaintă subscrisului protopresbiter. Cu adausul, că la rugare va adresa o declarațiune, ca numai după serviciul prestat la această școală i-se va compută îmbunătățirea salariului pretins și staverit prin lege și anii de serviciu de până aci nu va pretinde a se lua în socotință.

Dat în ședința com. parohial ținută la 11/24 Iunie 1917.

George Cura
notar.

Iosif Rocsin
președinte.

În conțelegere cu mine: N. Rocsin, ppresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor dela școala confesională gr.-or. rom. din B. Forău-Prisacă se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare, pe lângă următoarele venite:

1. Cvarțir cu grădină.
2. Dela comuna bisericăscă 600 coroane.
3. Întregirea salariului dela stat.
4. Încălzirea salei de învățământ o prestează comuna bisericăscă.
5. Venitele cantonale.

Cei ce doresc a ocupa acest post sunt poștiți a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică din B.-Forău, iar recursele lor adresate comitetului parohial, să le înainteze comitetului protopresbiteral gr. or. rom din Belényes — Beiuș

Dat din ședința comitetului parohial, ținută la 4/17 Iunie 1917.

Victor Șandru,
prezident.

Nicolae Ianc,
notar.

În conțelegere cu Moise Popoviciu, adm. ppsc.

—□—

3—3

Pentru întregirea vacantului post de preot din parohia de clasa I. Balinț, tractul Belinț, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- 1). O sesie parohială de 32 jugere;
- 2). Stola legală;
- 3). Locuință în natură, cu intravilan și
- 4). Eventuala întregire de dotație dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post sunt poștiți: a) A nu se prezenta în parohie până ce se vor înfățișa mai întâi subsemnatului protopresbiter, spre a dovedi, că au ecalificația prevăzută pentru parohii de clasa I., conform concluzului sinodului eparhial Nr. 84 din 1910;

b) Întru cât sunt din afară de dieceza Aradului, tot cu ocaziunea acestei prezentări, au să dovedească subsemnatului că, au înalta încuviințare a Venerabilului Conzistor, respective a Prea Sfințitului Domn Episcop diecezan din Arad, ca să poată reflecta la această parohie;

c) Să-și adreseze petițiile concursuale comitetului parohial din Balinț și să le aștearnă pe calea oficiului protopresbiteral gr.-or. rom. din Belinț (Belenceze, Temes m.), instruate conform legilor în vigoare, cu documente în original și în terminul concursual;

d) Tot în acest termen, să se prezenteze într'o Duminecă sau într'o sârbătoare în sf. biserică din Balinț, spre ași arată desteritatea în tipic și cântare, respective în celebrarea slujbei dumnezeiești și în oratorie.

Alesul va avea să poarte sarcinile publice după sesie, după locuință și după intravilanul parohial și fără altă remunerație, să catihizeze școlarii gr. or. rom. din parohie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine:

Gherasim Sîrb,
protopresbiter.

—□—

2—3